

Mål (7 och 8 §)

7 § Utöver vad som gäller enligt 6 § och 9-14 § i dessa föreskrifter ska arbetsgivaren ha mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målen ska syfta till att främja hälsa och öka organisationens förmåga att motverka ohälsa.

Arbetsgivaren ska ge arbetstagarna möjlighet att medverka i arbetet med att ta fram målen och se till att arbetstagarna känner till dem.

8 § Målen ska dokumenteras skriftligt om det finns minst tio arbetstagare i verksamheten.

Mål

Paragraferna om mål understryker vikten av ett systematiskt och målinriktat arbete för en god arbetsmiljö. Mål ger fokus och riktning samt skapar förväntan på resultat.

För att det inte ska skapas dokumentation på alltför många ställen rekommenderar parterna bakom Skol-OSA att målen som rör den organisatoriska och sociala arbetsmiljön skrivs in i arbetsmiljöpolicyn för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Målen kan då följas upp i samband med att arbetsmiljöpolicyn ses över. Parterna rekommenderar också att målen inte blir för många. Det leder lätt till att fokus förloras i arbetet.

Målen behöver inte upprättas på varje enskild skola och förskola. Det är möjligt att skapa övergripande mål centralt i kommunen. Målen ska fortfarande vara kända i verksamheterna. Skyddsombud och arbetstagare ska ha möjlighet att vara delaktiga när målen tas fram. Om målen tas fram centralt kan en lokal bearbetning behövas.

Vad ska vi ha för mål hos oss?

Målen ska utgå från gällande förhållanden och bygga på vad som tidigare framkommit i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Här kommer ytterligare punkter att beakta när målen formuleras:

- Ta alltid med hälsofrämjande mål som syftar mot en god och positiv arbetsmiljö. Det kan då vara mål som handlar om trivsel, öppet samtalsklimat och återkoppling från chefen. Att för ensidigt fokusera exempelvis på sjuktal och risker leder inte framåt på samma sätt. Det ska vara en god balans mellan risk och friskfaktorer.
- Målen bör vara kvalitativa likväl som kvantitativa.
- Allt måste inte utvärderas med enkäter eller statistik. Det går att använda enkla intervjuer och chefens bild från medarbetarsamtalen. Samverkansgruppens egen bedömning har också ett värde i sammanhanget.

Slutligen några tips på begrepp och områden som kan beaktas vid utformning av målen:

- Arbetstillfredsställelse
- Rak kommunikation
- Känsla av att vara nöjd med arbetet
- Sjuktal
- Sjuknärvaro
- Öppet samtalsklimat kring stress
- Socialt stöd från chefer och kollegor
- Tillbud
- Möjlighet att påverka

Skol-OSA: Ett skolanpassat stödmaterial till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om Organisatorisk och Social Arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Informationen riktar sig särskilt till dig som jobbar med arbetsmiljöfrågor i skolan och förskolan. Här finns råd, tips, tolkningar och stöd för skolledare och ombud i lokal och central samverkan/MBL/skyddskommitté.

Skol-OSA är ett partsgemensamt projekt mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund.

I skol-OSA finns texter som utvecklar och förklarar OSA:s paragrafer. Här finns också texter som riktar sig direkt till lokala och centrala samverkansgrupper, skyddskommitté eller motsvarande. Tanken är att ombud och chefer ska kunna läsa mer om OSA-paragraferna, men också få reda på hur man kan jobba med OSA i skolan och förskolan så att arbetsmiljön blir bättre.

I skol-OSA finns en verktygssida där du kan hitta olika verktyg för arbetsmiljöarbete, exempelvis OSA-checklistor och förslag till riskbedömningar.

Läsanvisning: text hämtad från föreskriften är markerad med kursiv stil.

Bakgrund

Arbetsmiljöverket har den sista mars 2016, utfärdat nya föreskrifter, Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA), AFS 2015:4. Människor ska inte bli sjuka på grund av exempelvis ohälsosam arbetsbelastning eller kränkande särbehandling.

Avtalsparterna (SKL och Lärarnas Samverkansråd) valde i november att prolongera HÖK 12 och tillsatte i samband med detta fem arbetsgrupper. En av dessa arbetsgrupper handlar om arbetsmiljö och ansvarar för att utarbeta ett stödmaterial med utgångspunkt i OSA för förskolans och skolans verksamhet. Parterna vill understryka det gemensamma ansvaret för ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete i samverkan och ser positivt på de nya föreskrifterna. Föreskrifterna är tydliga och konkreta och kan på så sätt bidra till en god utveckling ifråga om att förebygga ohälsa.

En god organisatorisk och social arbetsmiljö gynnar även förskolans och skolans måluppfyllelse.